

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsako sredo po celi póli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrť leta 1 gold., pošiljane po pósti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrť leta 1 gold. 30 kr.

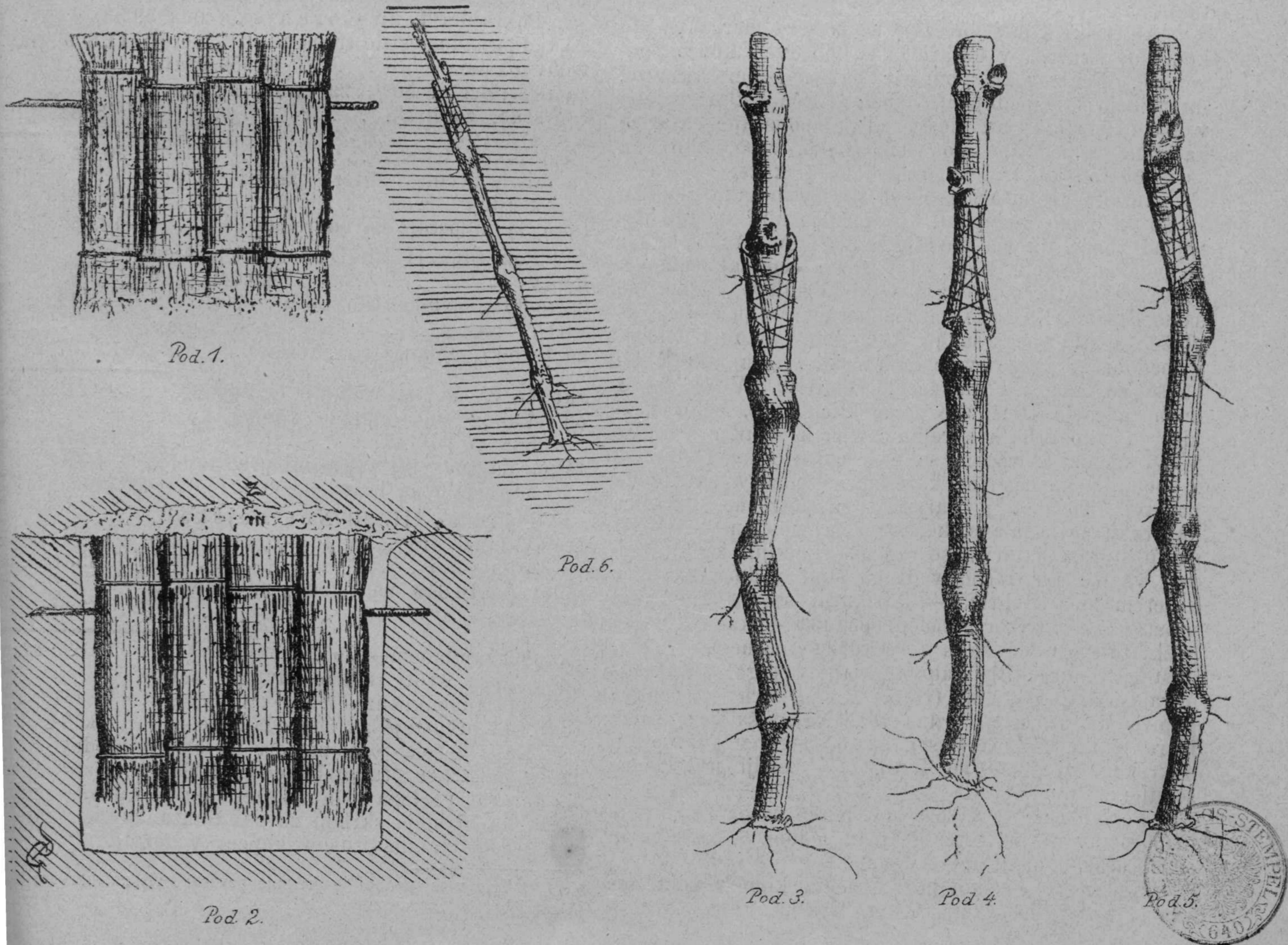
V Ljubljani 27. oktobra 1886.

Obseg: Kako domače vrste trt na amériške cepiti. — Živinoreja na Kranjskem. (Dal) — Naznanilo in razglas. — Trgovinska in obrtna zbornica. — Mnogovrstne novice. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Kako domače vrste trt na ameriške cépiti.

Po predavanji barona Babo-ta o priliki vinarskega kongresa v Bolcanu. Spisal R. Dolénc.

Proti trtni uši ali filokseri nimamo ga danes boljšega sredstva, kakor cepljenje domačih sort trte na ameriške, katere uši popolnoma zoperstajajo. No, ameriških trt imamo nekoliko tudi takih, katere, razun da uši zoperstajajo tudi same dobro rodé. Pa to nam malo hasne, kajti nekatere take trte dajejo čudno dišeče, prav za prav smrdeče vino; tiste, katere bi pa sicer dobra vina dajala, pa v našem podnebj grozdja ne dozoriijo (uže celó na Dolenjskem ne).

Nekatere ameriške trte dobrega grozdja imajo vrh tega še to neljubo napako, da se s pomočjo potaknjencev (ključev) le kaj slabo pomnoževati pusté.

Najboljše, to je, trtni uši najbolj zoperstoječe sorte ameriških trt so: riparia souvage, jorkmadeira in solonis. Prva in poslednja ne rodé nič, kajti njih grozdki so k večemu tako veliki, kakor oni grozdica sv. Ivana (ribizelna) jagod pa še dosti drobnejših; kaj skromnega, toda čuda tamno barvanega soka. Jorkmadeira rodi uže še, ali njeni grozdki so tudi le majhni in — močno dišeči. Vino Jorkmadeira diši ravno tako, kakor one tako zvane izabele ali labruške, katere podvrste je ona. To dobro pa imajo vse tri, da se dajo prav dobro s pomočjo potaknjencev pomnoževati, in da požlahtnitev s cepiči domačih naših vrst prav rade sprejmejo.

Rešitev naše, po trtni uši uže napadene trtoreje obstoji torej za zdaj v tem, da si preskrbimo ključev navedenih ameriških trt, ter da jih po najpraktičnejšem načinu ukoreničimo ter požlahtnimo. Ukoreničenje in požlahtnitev ob enem vrši se pa po Babotovem načinu, po katerem je on do 100% vspeha dosegel, tako-le:

Ameriški ključji povežejo se meseca marca po sto komadov skupaj, v butarice, na obeh koncih povezane. Pri povežnji butaric paziti se mora na to, da pridejo vsi spodnji ali debelejši konci ključev lepo v eno ravno plan ali plosko. Tako povezane butarice natakne se pod spodnjo vezjo (beko, vrbo, trto) na ošpičeni kol, kakor nam to podoba 1. kaže.

Natakne butarice obesi se na to tako globoko in široko jamo v zemljo, da pridejo njih spodnji debelejši konci, tikoma površju zemlje; torej tako, kakor to podoba št. 2. kaže. Da se ne sme tako jamo v svetu napraviti, v katerem se voda nabira, razumi se samo o sebi. Na take narobe obrnjene ključje dene se vlažnega stlačenega mahu, kako dobro dlan na debelo, v podobi 2. zaznamvuje mah črka *m*, in vrh mahú pa še za eno péd na debelo zemlje *z*. V 12 do 14 dnéh zaženejo ključji vse polno klic, to je, belih, nežnih, pa jako krhkih koreninic v mah. Kakor hitro se je to zapazilo, vzame se ena butarica ven, ter se z spodnjim koncem, na katerem so klice, v škafo vode postavi. To deo je zaradi tega potrebno, da klice na zraku ne zarujave, ker sicer bi ključji ne rastle. V škafo stoječa butarica se razveže, in ključ za ključem ven vzame ter ročno v drugi škafo vode vtakne, v katerem se požlahtni. — Požlahtni se pa ključ kaj prosto tako, kakor nam to podoba 4. kaže. Mesto požlahtnitve ovije se s koščekom svinčenega ali cinkastega papirja (Bleiplaquet), to je takega, v kakoršnega se tudi fino milo (žajfa) zavija, vrh svinčenega papirja umesti se pa trdna vez. Najboljša vez je ona iz rafije-lika (Rafija Bast), namočenega v raztopljeni bakrenega vitriola. To za to, da v zemlji prehitro ne segnije.

Požlahtnuje se ključje tudi lahko še na tretji jako priporočljiv način, katerega nam podoba 5. kaže in ki se angleško kopuliranje imenuje.

Kedar je en škafo požlahtnenih ključev poln, se vzame ter tje nese, kjer se misli ključje v namen uko-

reničenja v zemljo spraviti, torej v trtnico. Za trtnico izvoliti se mora kar le mogoče rahel, torej peščen svet. V trtnici vložé se požlahtneni ključji tako v zemljo, kakor nam to podoba št. 6. *) kaže, namreč povšev, toliko globoko, da pridejo najvišja oka cepičev še za kaka 2 centimetra pod zemljo. Tako obravnavani ključji se tako radi ukoreničijo, ter cepiči na njih tako radi primejo, da se doseže kakor uže rečeno, do 100% povoljnega vspeha. Čez leto ali še boljši čez dve leti se še tako zadobljene trte v vinogradih presaditi zamorejo. Samo še na nekaj gre pri tem opozoriti, in to je sledeče: Ameriške trte imajo veliko drobnejše mladike, kakor pa domače. Za požlahtnenje po navedenih treh načinih treba je drobnih cepičev, to je, najboljše, ne debelejših memo podlag, to je, ključev. No, za tako tanjke cepiče domačih sort trt zadobiti, postopa pa tako-le: V trtnico vložé se tudi ključji domačih vrst brez vse požlahtnitve, in te dajejo potem v drugem, tretjem itd. letu polno, ravno, za prav debelih cepičev. Da taki ključji svojo dolžnost tem gotovejši izpolnijo, se jim pri vlaganji v trtnico tudi lahko pognoji.

Živinoreja na Kranjskem.

Spisal Fr. Povše.

(Dalje.)

Računi se navadno, da je treba 50% mladih voličev za vedno nadomestilo starejih vprežnih volov in 30% telic za vedno nadomestilo starih krav.

Pokrajina I. ali Gorenjska ima 39.532 krav. Za redno nadomestilo treba je 30%, torej 11.859 glav, volov pa ima 17.969 glav, za te treba je 50% za redno nadomestilo, torej 8984 „

torej skupno 20.843 glav, od mlade živine, katere pa ima ta pokrajina 35.501 „ tako da preostaje za odprodajo 14.656 „

Pokrajina II. ali Dolenjska šteje krav 29.040 glav, za te 30% nadomestilo, torej 8712 „ volov pa 27.015 glav, za te 50% nadomestila, torej 13.507 „

skupno za nadomestilo 22.219 glav, od skupne svote mlade živine, katere ima ta pokrajina 31.069 „ tako, da tudi tej pokrajini preostajo za odprodajo na leto 8850 „

Pokrajina III. ali Notranjska šteje 17.850 krav, za te 30% nadomestila torej 5364 „ volov pa 10.658, za te 50% nadomestila, torej 5329 „

skupno za nadomestilo 10.693 glav, od skupne svote mlade živine, katere ima ta pokrajina 19.267 „ tako, da preostaje za odprodajo še 8.584 „

Naša dežela toraj zamore na leto odprodati doma in izven dežele ptujim kupcem 32.080 glav, za kar se izkupi gotovo lepa svota, katera pa bi bila še mnogo večja, ko bi bolje skrbeli za res žlahtno živino, katera bi še boljše vabila ptujcev kupcev v deželo.

*) Trta v tej podobi je premalo povševno risana, kar naj čast. čitatelj blagovoli na znanje vzeti. Vred.